

komad, ki smo ga čuli, je bil „Die lustige Witwe“, a čuli smo tudi komadič „Ob du mich liebst?“

Napovedanih izletov ni bilo. Udeleženci so se tako tiho razšli, kakor so prišli.

Obed se je prav dobro obnesel, tudi predrag ni bil, postrežba imenitna; saj je restavracija A. Gabrijelečiča na dobrem glasu.

Napovedanih „50“ pozdravov objavljamo doslovno po „Slovencu“:

Pismenih pozdravov je došlo 5, brzojavnih pa 20.

Izmed brzojavnih priobčimo dr. Šusteršičev, ki je izzval nepopisen aplavz. Glasi se:

T o b l a h: V težkih razmerah izpolnjujete svojo sveto in vzvišeno nalogo. V vaših rokah je vzgoja naraščajočega našega ljudstva, vzgoja bodočega naroda. Držite se pri svojem delu svetih načel, za katere stoji slovensko ljudstvo v boju zoper vse sovražnike. Ta vaša možka plemenita zvestoba napram svojemu in ljudskemu prepričanju, neomahljiva kljub raznih napadov, je vaša velika zasluga. Neustrašeno idite naprej — za vami stoji slovensko ljudstvo! Iz calega srca bodite iskreno pozdravljeni. — Dr. Šusteršič.

Brzajavno so nadalje zborovanje pozdravili posl. Piber, župnik Berlic, župan Arh, Markež, Ravnik, Korošec (2), profesor Heffler iz Zagreba (3), duhovščina litijske dekanije (4), katehet Osvald in župnik Gnezda (5), izobraževalno društvo v Šmarnem pri Litiji (6), izobraževalno društvo v Litiji (7), Pevec in pevke „Ljubljane“ (8), iz Gorice Cej in Rustja (9), Orel iz Šmartna pri Litiji (10), dekan Murovec in župnik Sevan (Černice, 11), Antonija in Marija Stupca iz Maribora (12), Ivanka Čegnar iz Vrhopolja (13), Gabernik, Sadar in Perko iz Ljubljane (14), župan Mejač za komendsko občino (15), Ratovš, Koželj, Golf, Hybašek, Jereb iz Velikih Lašč (16), učitelj J. Odlasek (17), Anton Kos (18) Baloh iz Dobrepolja (19), Gostiša iz Idrije (20).

Pismeni pozdravi so sledeči:

1. Pozdrav češkega katoliškega učiteljskega društva — Katolický spolek českého učitelstva na Morave: „Spolek katoličeského učitelstva moravského vzpomíná dnešní den pobratimských družů svých slovinských, zdraví všechny srdečně a přeje valné hromadě slovinského učitelstva katoličeského nejlepšího zdaru a požehnaní nebes. Dejž Bůh, by spojenými silami učitelstva naší říše, sdruženého na zásadách Kristových, dosaženo bylo kyžné očisty školy a života veřejného od hydry moreního pohanství. — V Příboře na Moravě, dne 31. srpna 1909. — Jiří Mezírka, ředitel měst. školy, a jednatel Spolku kat. učitelstva.

2. Pozdrav so poslal tudi M. Kadlčak, predsednik čeških katoliških učiteljev.

3. Anton Kožič. (Prav: Kržič.)

4. Nadzornik Ljudevit Stiansny.

5. Blaž Grča, župnik in deželni poslanec iz Goriškega.

Ali ste že našemu listu pridobili novega naročnika?

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski okraj zboruje 2. novembra ob 2. popoldne v Kranju v dekliški šoli.

Dnevni red:

1. O risanju predava tov. A. Novak.

2. Slučajnosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi

o d b o r.

Štajersko.

Socialni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju nujno pozivlja v interesu odseka, kakor tudi v interesu podpisancev naročilnih listov, da vestno in to vsak mesec — ker le zaraditaga se je ustanovil socialni odsek, da se učitelstvu olajša plačevanje v mesečnih obrokih — plačujejo mesečne obroke. Posebno nujno pa opozarjamo v njih lastnem interesu one, ki so za več mesecev ostali na dolgu, da hitro poravnajo svoje dolgove. Posameznike ne moremo vedno opominjati in nekatere še do sedaj nismo opominjali in tudi nikogar več ne bomo, ker to stane denar, in vsak mora itak sam vedeti, kaj je njegova dolžnost; odsek si je svesti v polni meri svoje dolžnosti in bo proti zamujenemu postopal, kakor se je zavezal posameznik v naročilnem listu. Naj objavimo tabelo zamujenecv! Poudarjati moramo, da ogromna večina prav redno plačuje. Ako pomislimo, da je nad polovico vsega slov. štaj. učitelstva pri odseku, še niso te številke ravno prehuje:

za 1 mesec	je na dolgu	18 naročnikov
2 meseca	„	13 „
3 mesece	„	9 „
4 „	„	4 „
5 mesecev	so	3 naročniki
6 „	„	—
7 „	sta	2 naročnika
8 „	je	1 naročnik
9 „	sta	2 naročnika
10 „	je	—
11 „	„	—
12 „	so	4 naročniki.

Obrambni vestnik.

* **Nepripravnost celjskega okrajnega šolskega sveta.** Zgodil se je slučaj, ki je tipičen za šolske razmere v Avstriji. Šolska oblast bi morala ščititi zakon, ščititi nadučitelja zoper igranje podrejenega mu učitelja. To bi menda bilo pravo, a ne — okrajni šol. svet celjski, oz. njegov predsednik baron Müller je pod pretvezo, da ščiti avtoriteto predpostavljene šolske oblasti, samovoljno, uprav avtoritativno in birokratično pogazil avtoriteto nadučitelja, ki je vendar prvi in neposredni predpostavljeni šef učiteljstva, ter dal potuho učitelju zoper nadučitelja. — O tem kričečem slučaju izpregovorimo svoj čas, ko bo preiskava končana, obširno, ter s svetlo lučjo obsevamo, kakšne razmere vladajo v našem šolstvu, kako šolska oblast tepta ugled učiteljstva in daje potuho razboritim štreberjem, če so ti klerikalnega mišljenja.

Na celjski okoliški deški šoli slušbuje učitelj Miloš Levstik, ki že leta in leta razredi tamonjega nadučitelja Armina Gradišnika. Zoper Levstika leže pri šolski oblasti celi kupi pritožb o njegovem nepostavnem nekoligialnem ravnanju, a noben vrag se ne zmeni za to, da Levstik krši svoje stanovske dolžnosti, da nagaja svojim kolegom in nadučitelju, kjer le more, da neopravičeno izostaja od opravil, ki jih je dolžan opravljati vsak učitelj (se udeleževati n. pr. domačih konferenc i. dr.), ker je Levstik — „klerikalnega“ prepričanja in ljubljene „klerikalne“ garde. Tajna želja teh je, dvigniti Gradišnika in dati Levstiku nadučiteljsko mesto.

Na celjski okoliški šoli poučuje učiteljstvo risanje po novi metodi — le Levstik ne. Lani je imel Levstik 4. razred in letos mu je nadučitelj Gradišnik prisodil 5., češ, ker ima Levstik pri risanju in drugod svojo metodo, je najbolje, da gre s svojimi lanskimi učenci vred naprej.

Levstik je izjavil, da hoče ali 1. ali 2. razred imeti in da v višji razred ne gre ter odšel od konference, ko se je pričel pouk, ga pet dni ni bilo v šolo, ker ni hotel iti v oddelčni 5. razred, je pa kar kratkotalo izostal. Peti dan dobi nadučitelj Gradišnik od okrajnega šol. sveta nalog, da mora dati Levstiku 1. ali 2. razred. Slučajno (seve!) pride isti dan tudi Levstik vprašat Gradišnika, kateri razred dobi. Gradišnik mu je odgovoril, da se je v konferenci določilo, da dobi Levstik peti razred. Levstik se je obrnil ter šel in zopet ga dva dni ni bilo v šolo. Tretji dan potem, ko Levstika že sedem dni ni bilo v šolo, pride na šolsko vodstvo odlok, s katerim je baron Müller kar ex praesidio suspendiral Gradišnika ter imenoval za prov. šolskega voditelja — Miloša Levstika. In Levstik je prišel poučevati.

To je brutalna pristranost, to je klofuta vsemu naprednemu učiteljstvu, in svarimo šolsko oblast, naj se ne igra z ognjem!

* **Zopet laž!** „Slovenec“, št. 231, piše: „Liberalni učitelji, ki so poslali oficijelno deputacijo na kongres svobodomiselcev v Prago“... To je infamna laž in pozivamo krščanskega in resničljubnega „Slovenca“, naj nam samo to pove — kdo je bil oni „oficijelni“ zastopnik v deputaciji! — Seveda, sedaj ne bo imel besede več — suft! Da bi prekladal laž, ki je dokazana, o tem ni niti misliti! — Učiteljstvo! Tu si oglej praktično krščanstvo in videlo boš, koliko je resnice na onem krščanstvu in krizu, ki pravijo da nas loči. — Ne samo posameznika, z lažjo nas hoče vse oblatiti pred ljudstvom.

* **Na gulle napade** v „Domoljubu“ bi svetovali učiteljstvu, da bi odgovarjalo v „Slovenskem Domu“. Da nemo reagiramo na taka podla obrekovanja, ki jih prinaša „Domoljub“, to nam deloma škoduje. Dolžni smo, da si branimo čast sami, ker nam se ne bo potreba posluževati podlih obrekovanj in laži, dokazali bomo lahko vse z resnico. Torej krepko naprej v kmetijsko glasilu, da pride vse med ljudstvo in se mu prično odpirati oči. — Ni ljudstvo tako pokvarjeno kakor podle duše klerikalnih žurnalistov, ki se dandanes ne sramujejo niti javnega mnenja lastnih ljudi.

* **Z lažjo se pere** „Slovenec“ notičar. O „Naši Bodočnosti“ pravi: „Ta list je bil zadnjič zato konfisciran, ker je na celih štirih straneh gojovito hujskal zoper oblast in državo ter vojaštvo.“ — Seveda, ne ve niti, kaj je bila vsebina konfisciranega članka, ker uredništvo tega ni nikomur izdalo. Torej očitno laže ta versko-narodna prepelica! Gotovo jo srbí trnek v nosu, a svetujemo ji, naj si pripre nekoliko nos med vrati — Tür in kmalu in kmalu bo odleglo. Sicer pa klobasavi konglomerat notice, poln stvarne žurnalistike, priča

o štadiju notičarja. — Učiteljstvu priporočamo, da širi „Našo Bodočnost“ med šoli odraslo mladino, ki ji je namenjena. — Hkrati naj pa pojasnuje ljudstvu, da urejuje klerikalni mladinski list „Mladost“, namenjen krščanski mladini — protikrščanski Tersegav, ki še do danes ni zavrnil mu očitnega brezverstva.

* **Žirovnikov naslednik v št. Vidu** si je šel „šance“ postavljati na novopečeno podružnico „Slomskove zveze“. Nastopil je mesto prof. Jarca kot referent — čuje! — O modernem risanju. Ha! — Ali se spomni ta človek, kako mu je moral borih pet črt, ki so potrebne za skico mostu, napraviti neki kolega, da je lahko uporabljal sliko pri obravnavi črke „m“. — Apel podčbo na ogled postavi. Le črevlje...

Vestnik.

C. kr. dež. šol. svetu v Ljubljani, v katerem sede po večini strašno katoliški mošje, ki morajo vendar poznati tisti veliki smrtni greh, ki se glasi „Delavecem in najemnikom plačilo zadrževati ali utrgovati“ — bodi povedano na uho, da niti učitelji, ki so poučevali mladino v kmetijstvu — končali so pouk s 1. apr. 1909 — niti učiteljice ženskih ročnih del, ki so pouk končale 15. julija 1909, še do danes niso dobili in dobile nobenega vinarja nagrade, ki je že itak tako sramotno nizko odmerjena, da bi se je vsak rokodelski pomočnik sramoval. Ven s tistimi kronicami! Seveda disciplinirati siromaka je lahko za gosposdo pri polnih mizah, saj discipliniranje ne velja — nič.

Okrajni šolski svet celjski je v svoji seji z dne 30. sept. t. l. vzel na znanje, da se je absol. učit. kand. H. Sadnikova namestila kot suplentinja v št. Pavlu na mesto svojega očeta, ki je dobil večmesečni dopust, da Konfidentijeva ostane še nadalje suplentinja v Petrovčah ter nadomestuje obolelo Valentinčičovo, da se istotako v Petrovčah namesti Ciril Pregl, da nadomestja obolelega učit. Mithansa in da se na okoliški šoli v Celju namesti absolvirani učit. kandidat Žagar namesto svojega brata, ki je dobil daljši dopust v svrhu nadaljnjih študij; obolemu nadučitelju okoliške šole celjske A. Gradišniku je dovolil štiritedenski dopust; odobril je stavbeno osnovo in osnutek kupne pogodbe za stavišče nove šole v Libojah ter vzel na znanje plodonosno naložitev večjega preostanka krajnega šol. zaklada na tej šoli; imenoval nadučitelja teharskega. Lovro Šaha, za kraj. šol. ogled v Ljubčini, Jurija Goriška pa za krajno šol. ogled v Grižah; vzel na znanje poročilo o letošnji krajni učit. konferenci; razpravljal disciplinarne zadeve; priporočal podalitev službenih doklad; odobril proračune krajnih šolskih zaklad za bodoče leto itd.

Umrl je v Neunkirchnu upokojeni nadučitelj Julij Plhak. Služboval je okrog 40 let na šoli v Toplici-Zagorje ob Savi. Vsa zagorska dolina žaluje po njem, kakaj mnogo njegovih učencev je dospelo do odličnih mest in dobrih služb. Vrlemu pokojniku — blag spomin!

Razpisane podpore in štipendije. Deželni odbor goriški razpisuje štiri dež. podpore po 400 K za dijake iz Goriške, ki so dovršili srednje in so vstopili v visoke šole. Podpore dobijo dva slovenska in dva italijanska dijaka. Prošnje je vlagati do 31. oktobra pri deželnem odboru in jim je priložiti izpričevala zrelosti, uboštva in vpisa v kako visoko šolo. — Razpisane so dalje tudi tri deželne štipendije po 600 kron. Prošnje naj se vložijo do 31. oktobra t. l., ki jim je priložiti krstni list, domovnico, ubožni list ter potrdilo učilišča.

V slovenski kmetijski šoli v št. Juriju ob j. ž. bo prostora za 25 učencev. Pouk se prične z novembrom t. l.

Pokvarjena mladina. Ljubljansko sodišče ima sedaj opravka z afero, ki odpira prav žalosten razgled po npravnih razmerah v nekaterih ljubljanskih slojih. „Ta debu Pepe“ je eden junakov te afe. Fant še niti 14 let ni star pa je imel opravka že z mnogimi deklicami v starost 11 in 12 let. In deklice se niso nič ustavljale njegovim zahtevam in če se je z eno zabaval, so druge mirno gledale. „Ta debu Pepe“ je imel seveda svoje prijatelje, ki so njegov zgled posnemali. Ti otroci so uprizarjali cele orgije. „Ta debu Pepe“ si je zgradil pod Sv. Jakoba mostom celo svoj Trianon, seveda iz samih vej, in se tam cele popoldneve „zabaval“. Prizadeti pri tej aferi pa niso samo otroci, nego tudi baje neki odrasli človek, čigar krivdo bo pa šele sodna preiskava dognala. Starši teh otrok si z delom služijo kruh in jim ni mogoče nadzorovati svoje otroke tako, kakor bi bilo treba. Staršem v svarilo smo prijavili te vrste. — Krive so temu naše žalostne socialne razmere.

Poročil se je g. Fran Bosmann, veletrovec v Trstu z gđ. Miro Pižonovo učiteljico v Šklednju. — Bilo srečno!

Plemenit dar. Posestnik vurbške in ptujske graščine grof Herberstein pl. Proskovski je daroval za ptujske reveže 1000 K in malo prej 1000 kron društvu za varstvo otrok.

Za okoliško šolo v Celju se že zavzema tudi „Arbeiterwille“. Primerja „Deutsches Haus“ v njegovi krasoti in praznoti, ker ga nihče ne poseja, z okoliško šolo, ki je

nizka in neznatna, v katere nezdruvanih prostorih, pa se vkljub temu podučuje na stotine otrok tudi iz ubožnih delavskih slojev. Priporočaj Celjanom, da odpravijo ta škandal.

Naše obmejno šolstvo Ciril-Metodove družbe. Slovenski razred na samostanski dekliški ljudski šoli v Mariboru šteje 56 učenk. — V dvorazrednici na Muti je vpisanih 62 otrok. — Na družbenih šolah v Trstu je vpisanih letos 1123 otrok.

Vnebovpijoče šolske krivice. Na okoliški ljudski šoli v Celju sta že zopet zaprti dva razreda. In zakaj? V mišjih luknjah te šole ni prostora za vzporednice. Zato sta bili dve vzporednici v privatni hiši. V tej hiši, ki je za šolo tudi nesposobna, je neka ženska dobila otroka; in zaradi te griže sta zaprti dva razreda! Ko bi vlada dovolila zidati novo šolsko poslopje, za katerega je občina že stavbišče kupila, bi kaj takega ne bilo mogoče. Krivica, ki se godi v tem slučaju Slovincem od strani vlade, presega že vse meje. Drugje vlada občine sili, da morajo zidati nepotrebne šole. Tu pa okoliška občina hoče zidati novo šolo, pa vlada zavlačuje zidanje, da s tem spravi več otrok v nemške šole. Celjska okoliška šola bo morala priti na dnevni red, ki preko njega ne sme iti nobena vlada več. Potrpežljivosti je dovolj. Slovenski starši hočejo nuditi svoji deci šolsko izobrazbo, pa jo vlada onemogočuje. Ali ni to vnebovpijoča krivica?!

Danilo Fajgelj, slovenski skladatelj, spisal Janko Leban. Ta študija je začela izhajati v oktobrski številki „Dom in Sveta“.

Na škrlatni je obolelo v Dragi na Kočevskem in v bližnjih vaseh 27 otrok in en mož. Šolo v Dragi so zaprli.

Grozdni sok. Nele desetletja, temveč sto in sto, da, tisočletja je dokazano, da ima sok grozdja osvežujočo in krepilno moč za človeka, da daje novo moč in svežost življenju. Grozdje vsebuje namreč snovi, kakor grozdni sladkor, razne redilne soli, beljakovine, kisline i. dr., ki osvežujejo in krepijo telo, in torej so grozdje čislali že od nekdaj in še dandanes ga vsak rad zoblje. Bogataš ima grozdje na mizi malodane vse leto ter ga, ko ga ni pri nas, za drag denar kupuje iz daljnih krajev. Navadni ljudje si moremo privoščiti grozdje le v jeseni in še tedaj le par tednov, ker se grozdje, žal, ne da konservirati. Konservirati pa se da svež presen grozdni sok, in vsakdo si lahko privoščiti osvežujočo krepilno snov grozdja vsa k časa v obliki konzerviranega, t. j. očiščenega in steriliziranega grozdnega soka, ki ostane svež leta in leta. Grozdni sok je sam ali pomešan z naravno ali kislno vodo izvrstna osvežujoča in krepilna, jako okusna pijača za bolne in zdrave, otroke in odrasle ljudi. Tak sok nadomestja tudi druge drage sokove, n. pr. malinovec i. dr. ter je mnogo bolj in ceneji. Grozdni sok je pa tudi izborna dietetično sredstvo, ker pije soka popolnoma nadomestuje toli hvaljeno zdravljenje z uživanjem grozdja (Traubenkur) in ima velike prednosti: 1. je sok jako poceni in 2. se sok lahko rabi vsak čas doma in ni treba iti v oddaljena draga zdravilišča. Ko pride učitelj ali učiteljica izmučen iz šole, je najboljša kupica grozdnega soka, ki daje novo moč in svežost. Nadučitelji, učitelji in učiteljice, naročite zase in za svoje grozdni sok ter ga priporočite tudi znankam in znancem! Opozarjamo na tozadevni inserat v današnji številki!

Postojnsko učiteljsko društvo je odkrilo po svojem zastopniku tovarišu Antonu Skala v nedeljo, dne 3. oktobra t. l., na grobnici spominek rajnkemu tovarišu in društvenemu članu Antonu Bezgu, bivšemu učitelju na Gočah pri Vipavi. Navzočih je bilo pri tem činu pietete nekaj bližnjih tovarišev in tovarišic, iz vipavskega trga pa vsi, za kar jim bodi izrečena toplja zahvala. Poleg tega je bilo navzočega precej ljudstva. Odkritje se je izvršilo po običajnem vzporedu: pevsko društvo „Nanos“ je zapelo dve nagrobnični, g. kurat je blagoslovil kamen in grob, končno pa je izpregovoril tov. Skala nekaj v srce segajočih besed v slovo blagemu rajnkemu. S tem se je naše učit. društvo oddolžilo svojem bivšemu članu, ki naj počiva v miru! K spomeniku je prispevalo 80 K sklepom obč. zbora; prav toliko je dalo gospe vdovi rajnkega našega tovariša Ljudevita Kranjca, čigar truplo počiva na ljublj. pokopališču pri Sv. Križu. Njegov nagrobni spomenik se primerno odkrije obenem z onim rajnke gospe tovarišice Kobalove, najbrže 1. novembra t. l., kar pravočasno objavimo.

Nec quod sumusve — fulmusve, eras erimus, trdi Ovid, a vendar je moral vsakteri priznati, kdor je nas učiteljske maturo iz leta 1879. 4. oktobra letos videl v Mariboru, da smo se po veliki večini dobro ohranili. Snišli smo se že predvečer pri „Meranu“, kjer smo v živahnem razgovoru o smešnih dogodkih dijaških let do pozne in trudne ure presedeli. — Največje veselje pa nam je delala navzočnost g. prof. Lavtarja, ki nam je kot bivši naš štiriletni razrednik tudi tokrat zvest ostal. Čast takemu kremenitemu značaju, tako očetovsko dobremu vzgojitelju vzgojitelju. On ni le bil, on je in bo ostal vzor svojim vzgojencem, osobito maturantom iz l. 1879., kakor mu je njegov gojenec G. Vodusek tako prekrasno napisal. — Namržen Jupiter Pluvij nam je sicer prskal v obraz, — a pomlajena vnetost tovariške ljubezni